

Η ΔΙΑΛΕΞΗ ΤΟΥ REM KOOLHAAS

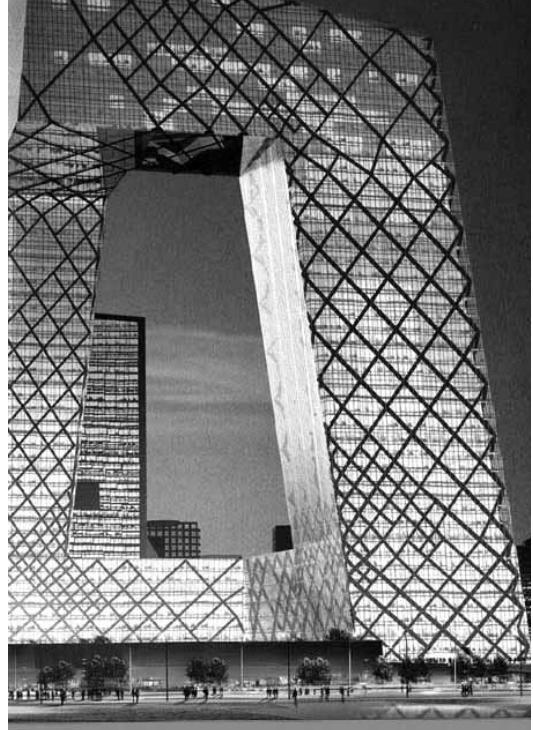
Στις 12 Ιανουαρίου η ομιλία του R. Koolhaas ήταν η εναρκτήρια μιας σειράς διαλέξεων αρχιτεκτόνων διεθνούς ακτινοβολίας στο Μέγαρο Μουσικής της Αθήνας, που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων για το 2005, τους Z. Hadid (20/4), P. Eisenman (12/5), N. Balsamaki (10/10), Ch. de Portzampark (15/11) και M. Botta (7/12). Οι διαλέξεις αυτές ανήκουν στο πολύμορφο πρόγραμμα δραστηριοτήτων και δράσεων στο χώρο της Τέχνης «Megaron Plus», που αποτελεί μια πρωτοβουλία του Συλλόγου «Οι Φίλοι της Μουσικής».

Ο Ολλανδός αρχιτέκτονας R. Koolhaas αποτελεί αναμφισβήτητα κεντρική αρχιτεκτονική φυσιογνωμία των ημερών μας. Αρχιτέκτονας με ισχυρό θεωρητικό, συνθετικό, παιδαγωγικό και εφαρμοσμένο έργο, έχει ασκήσει μεγάλη επιρροή σε μια σειρά αρχιτεκτονικών γενεών που ενδιαφέρονται για την κατανόηση και τη θετική διαχείριση της σύγχρονης και σύνθετης πραγματικότητας. Οξυδερκής, από πολύ νωρίς επιχείρησε την καταγραφή και ερμηνεία των χαοτικών δυνάμεων της μεγαλούπολης μελετώντας έννοιες όπως η πυκνότητα, η μεγάλη κλίμακα, η μαζική αστικοποίηση κ.λπ., ερευνώντας τις δυνατότητες και τα όρια της αρχιτεκτονικής στο να συλλάβει και να χειρίστει τις τρέχουσες συνθήκες. Σε θεωρητικά έργα του, με τη μορφή μανιφέστων, όπως το Delirious New York (1978), το S.M.L.XL (1995) ή το Harvard design school guide to shopping (2002), εκφράζεται η κριτική καταγραφή και ερμηνεία των συνθηκών της πολύπλοκης πραγματικότητας. Στο πλαίσιο του ολλανδικού πραγματισμού στο τελευταίο αυτό βιβλίο, εξετάζονται έννοιες ταμπού για την αρχιτεκτονική θεωρία, όπως αυτή της κατανάλωσης(shopping), στο μέτρο που για τον R. Koolhaas η κατανάλωση αποτελεί πλέον την κυρίαρχη μορφή της δημόσιας ζωής, τον κύριο τρόπο δημόσιας εμπειρίας στην πόλη, που υποκαθιστά προηγούμενες πλευρές της αστι-

κής ζωής. Κατά συνέπεια, ο σχεδιασμός των κτιρίων συλλογικής χρήσης προσαρμόζεται σήμερα στους μηχανισμούς και τους χώρους κατανάλωσης. Εξετάζονται οι συνέπειες αυτής της νέας συνθήκης για την αρχιτεκτονική σε παγκόσμια κλίμακα, οι θετικές και αρνητικές δυνατότητές τους. Τα κείμενά του Koolhaas μπορούν, ωστόσο, εύκολα να λειτουργήσουν ως εγχειρίδια επιτυχίας για επίδοξους ανερχόμενους αρχιτέκτονες, στο μέτρο που δεν γίνεται κατανοητή η κριτική ματιά και η βαθιά διαγνωστική κατανόηση των συμπτωμάτων της εποχής που ο R. Koolhaas έχει την ικανότητα να μας προσφέρει. Το υλοποιημένο έργο του R. Koolhaas διακτινίζεται σε όλες τις ηπείρους και ειδικά στην Ασία, δημόσια κτίρια όπως η Kunsthall στο Ρότερνταμ (1987-1992), η Eurallile στη Λίλη (1988-1994), το Educatorium στην Ουτρέχτη (1992-7), η ολλανδική πρεσβεία στο Βερολίνο (1997-2003) και κατοικίες όπως αυτή στο Bordeaux (1994-8) και η villa dall' Aya στο Παρίσι (1984-1991) συνθέτουν μερικά από τα έργα της πολύπλευρης αρχιτεκτονικής του δράσης. Η διάλεξη του R. Koolhaas κινήθηκε στο ίδιο μήκος κύματος με τη θεωρία του, ήταν σύντομη και καίρια. Ο κόσμος συνέρρεε από νωρίς και μέσα σε μισή ώρα είχαν εξαντληθεί οι θέσεις της κατάμεστης αίθουσας, ενώ πλήθος αρχιτεκτόνων έμεινε εκτός. Με σύντομες και εν πολύς επιχειρησιακές διαδικασίες, ο Koolhaas μας παρουσίασε το πρόσφατο έργο του, που σε γενικές γραμμές διέκρινε σε δύο φάσεις την περίοδο του yes (ακρωνύμιο yes,euro,\$), την αναπόφευκτη δηλαδή θετική διαχείριση της αγοράς και του θεάματος που για τον αρχιτέκτονα αποτελούν τη νέα αρχιτεκτονική πραγματικότητα και ιδεολογία. Η αρχιτεκτονική ισχυρίστηκε, στο βαθμό που απομακρύνθηκε από την κρατική πρωτοβουλία και την εξυπηρέτηση των μεγάλων κοινοτήτων και συνδέεται με την ιδιωτική πρωτοβουλία, πρέπει να αξιο-

ποιήσει δημιουργικά τα νέα δεδομένα. Κατά τον R. Koolhaas ιδέες χωρίς πελάτες είναι τίποτε, ένα μηδέν. Η αρχιτεκτονική διατείνεται, είναι ένα πολύ αργό επάγγελμα, χρειάζονται 4-5 χρόνια για να υλοποιηθεί ένα έργο, ενώ η εποχή κινείται με μεγάλες ταχύτητες. Στην πρώτη περίοδο που μας παρουσίασε μελετά τους κανόνες με ευελιξία, που είναι ικανοί να διαχειριστούν την αστάθεια της εποχής και τα νέα δεδομένα που προκύπτουν. Για παράδειγμα στο Campus του IIT (1997-2003), έργο του Mies στο Σικάγο, επιχείρησε τη δομική ενσωμάτωση και εντατικοποίηση των παραμέτρων κίνησης και ζωής των φοιτητών του campus στο σχεδιασμό της επέκτασης

Νέο κτίριο κρατικής τηλεόρασης για τους Ολυμπιακούς αγώνες του 2008 στο Πεκίνο (2002-8)

Βιβλιοθήκη του Σιάτλ (1999-2004)

Villa dall' Aya στο Παρίσι (1984-1991)